

باسمه تعالی

مدت امتحان: ۷۵ دقیقه	ساعت شروع: ۸ صبح	رشته: علوم تجربی - ریاضی و فیزیک	سوالات امتحان نهایی درس: زبان فارسی (۳) (سنالی - واحدی)
تاریخ امتحان: ۱۳۸۲/۳/۱۲		سال سوم نظام جدید آموزش متوسطه	
سازمان آموزش و پرورش استان مرکزی			

ردیف	سؤالات	نمره
	یاد و نام رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی «ره» گرامی باد.	
	دستور زبان (۸ نمره)	
۱	چه واژگانی می توانند هسته ی گروه قیدی قرار گیرند؟	۰,۵
۲	در عبارت « زبان یک نظام است . کار اصلی آن ایجاد ارتباط بین افراد است. » چند تکواژ وجود دارد؟	۰,۵
۳	کدام عبارت درست است؟ دلیل پاسخ خود را بنویسید. الف: مردم به خیابان آمدند . ب: مردم به خیابان آمد.	۰,۵
۴	از مصدر «نوشتن» فعل مضارع اخباری مجهول سوم شخص مفرد بسازید و آن را در جمله ای به کار ببرید.	۰,۷۵
۵	نوع حذف ها را در عبارت زیر مشخص کنید. (ذکر ۲ مورد کافی است). «من بسیار تلاشی کردم تا به هدف هایم برسم. اما ، نتوانستم.»	۰,۵
۶	در نوشته ی زیر نوع افعال را از نظر ساختمان مشخص کنید . او با سخنان دلنشین خود ، ما را به آینده امیدوار کرد و به تلاش بیشتر واداشت .	۰,۵
۷	نوع جمله های زیر را با توجه به اجزای اصلی آن ها مشخص کنید . الف) اسفندپار خود را هم طراز رستم می بیند . ب) زندگی یعنی عقیده .	۱
۸	در جمله ی زیر نوع وابسته های پسین و پیشین را مشخص کنید. همان چند گل شکوفای باغ را چیدم .	۱
۹	در گروه های اسمی جمله ی زیر ، یک متمم اسم و یک وابسته ی وابسته بیابید و برای آن ها نمودار پیکانی رسم کنید. «برخی از شهرنشینان ، عادت های جالب و بسیار خنده آوری دارند.»	۱
۱۰	نوع واژه های زیر را از جهت ساخت مشخص کنید. چهار راه-آمیزه-دانشسرا-بیابان	۱
۱۱	وندهای واژه ی « نخواندنی » را بنویسید .	۰,۷۵
	زبان شناسی (۴ نمره)	
۱۲	در تولید واحد های زبانی فرضی زیر چه قواعدی رعایت نشده است ؟ الف - بر می داشتند داشتند. ب - من من را صدا زدم .	۰,۵
۱۳	تکیه ی واژه های «نمی نوشتیم» و «دانش آموزان» در کدام هجا قرار دارد؟	۰,۵
۱۴	هر تکواژ یا واژه برای این که تولید شود یا از زبان های بیگانه به زبان فارسی راه یابد ، باید از صافی کدام یک از قواعد ترکیب زبان عبور کند ؟	۰,۲۵
۱۵	در نظام آوایی زبان فارسی ، الگوی هجایی با چه نوع واجی آغاز می شود ؟	۰,۲۵
۱۶	نوع آهنگ جمله ی « علی به خانه می رود. » را تعیین کنید.	۰,۲۵
۱۷	درنگ میان واژه ای چه زمانی ظاهر می شود ؟	۰,۲۵
	ادامه ی سؤالات در صفحه ی دوم	

۰,۲۵	در جمله ی زیر معنای واژه ی «سیر» چگونه فهمیده می شود؟ «سیر را غم گرسنه نیست.»	۱۸
۰,۵	جمله ی زیر را با کلمه های مناسب کامل کنید. «هر عنصر زبانی دارای یک معنای ... و یک معنای ... است.»	۱۹
۰,۲۵	ساخت واژه ی «نزاجا» به چه روشی بوده است؟	۲۰
۰,۵	اهداف هر ارتباط زبانی را بنویسید.	۲۱
۰,۵	یکی از نقش های زبان «حدیث نفس» است، این اصطلاح را شرح دهید.	۲۲
	نگارش (۵ نمره)	
۰,۵	جمله ی مقابل را ویرایش کنید. «این خبر را تلفناً به او گفته بودیم.»	۲۳
۰,۵	عام ترین و رایج ترین راه تشریح یک موضوع، شخص یا پدیده چیست؟	۲۴
۰,۵	نویسنده، زندگی نامه ی زیر را با چه شیوه ای آغاز کرده است؟ (اصلاحگر بود یا قنیس یا سیاستمداری بی پروا؟ در نظر اکثریت جهانیان «گاندی» اصلاحگری انقلابی بود. مردی لاغر اندام و...)	۲۵
۰,۵	بیت زیر را با جا به جایی مختصری به نثر روان بازگردانی کنید. «گرت همواره باید کامکاری ز مور آموز رسم بردباری»	۲۶
۱	با بهره گیری از چه عواملی نثر معمولی به نثر هنری تبدیل می شود؟ چهار مورد ذکر کنید.	۲۷
۰,۷۵	سه شیوه از شیوه های ساخت طنز را فقط نام ببرید.	۲۸
۰,۵	برای «باز نویسی» و «بازگردانی» دو تفاوت بنویسید.	۲۹
۰,۷۵	ویژگی های دایرة المعارف فارسی - که به سرپرستی دکتر مصاحب تدوین شد - چیست؟ (سه مورد کافی است.)	۳۰
	املا و بیاموزیم (۳ نمره)	
۰,۷۵	املا ی درست کلمات زیر را بنویسید. ۱- زَم و مدح ۲- مَغ و ظنار ۳- منیق حیات	۳۱
۰,۲۵	کدام یک از کلمات زیر از نظر املائی نا مطابق است؟ دستیار - تنازع - انتقال	۳۲
۰,۲۵	شکل درست همزه را در واژه ی «ء / ؤ / تلاف» بنویسید.	۳۳
۰,۲۵	کلماتی که تلفظ مشترک دارند؛ اما، معنا و کاربردشان متفاوت است، چه نامیده می شوند؟	۳۴
۰,۲۵	عبارت زیر به شیوه ی بلاغی است یا عادی؟ (ارسید مؤده که آمد بهار و سبزه دمید.)	۳۵
۰,۲۵	کلماتی که در زبان عربی تشدید پایانی دارند، در زبان فارسی در چه صورت تشدید می گیرند؟	۳۶
۰,۲۵	کدام واژه، دو تلفظی نیست؟ «آموزگار - یادگار - مستمند - زورمند»	۳۷
۰,۵	در هر یک از کلمات مقابل، کدام نوع از فرایندهای واجی صورت می گیرد؟ «املا - سنبل»	۳۸
۰,۲۵	ترکیبات وصفی و اضافی عربی که در زبان فارسی به عنوان یک کلمه ی دخیل به کار می روند، از جهت ساخت چه نامیده شده اند؟	۳۹
۳۰	موفق باشید. جمع نمره ها	

باسمه تعالی

راهنمای تصحیح سؤالات امتحان نهایی درس: زبان فارسی (۲) (سالی - واحدی)	رشته: علوم تجربی - ریاضی و فیزیک	مدت امتحان: ۷۵ دقیقه
سال سوم نظام جدید آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۸۳/۰۲/۱۲	
سازمان آموزش و پرورش استان مرکزی		

ردیف	راهنمای تصحیح
	ضمن عرض ارادت و ادب خدمت همکاران گرامی، راهنمای تصحیح به منظور ایجاد وحدت رویه به محضر تان ارائه می گردد. امید است با درایت و رعایت جوانب مختلف و پذیرش پاسخ های صحیحی که احتمالاً در این پاسخ نامه منظور نشده اند، در تصحیح اوراق مؤید و پیروز باشید.
	دستور (۸نمره)
۱	قید - (۰/۲۵) اسم (۰/۲۵)
۲	۱۹ تکواژ (۰/۵)
۳	جمله ی « الف » درست است. (۰/۲۵) زیرا مردم اسم جمع جاندار است. فعل آن هم باید جمع باشد. (۰/۲۵)
۴	نوشته می شود (۰/۲۵) به عنوان مثال: نامه نوشته می شود. (۰/۵) و یا هر مثال صحیح دیگر.
۵	حذف نهادهای جدای (من) به قرینه ی لفظی و حذف جمله ی (که به هدف هایم برسم). هر مورد (۰/۲۵) من بسیار تلاش کردم تا [من] به هدف هایم برسم. اما، [من] نتوانستم. [که من به هدف هایم برسم].
۶	کرد: ساده (۰/۲۵) واداشت: پیشوندی (۰/۲۵)
۷	الف) اسفندیار ... چهار جزئی (۰/۲۵) مفعول و مسندی (۰/۲۵) ب) زندگی ... سه جزئی (۰/۲۵) بی فعل یا استثنایی (۰/۲۵)
۸	همان: صفت اشاره (۰/۲۵) چند: صفت مبهم (۰/۲۵) شکوفا: صفت بیانی (۰/۲۵) باغ: مضاف الیه (۰/۲۵)
۹	متکم اسم، شهرنشینان (۰/۲۵) وابسته ی وابسته، بسیار (۰/۲۵)
	<p style="text-align: center;"> برخی از شهرنشینان بسیار خنده آور </p> <p style="text-align: center;"> (۰/۲۵) (۰/۲۵) </p>
۱۰	چهار راه: مرکب (۰/۲۵) آمیزه: مشتق (۰/۲۵) دانشسرا: مشتق - مرکب (۰/۲۵) بیابان: ساده (۰/۲۵)
۱۱	۱- ن (۰/۲۵) ۲- ن (۰/۲۵) ۳- ی (۰/۲۵)
	زبان شناسی (۴نمره)
۱۲	الف - هم نشینی (۰/۲۵) ب - نحوی (۰/۲۵)
۱۳	در « نمی نوشتیم»، هجای آغازین (ن) (۰/۲۵) و در «دانش آموزان»، هجای پایانی (زان) (۰/۲۵)
۱۴	واجبی (۰/۲۵)
۱۵	صامت (۰/۲۵)
۱۶	افتان (۰/۲۵)
۱۷	هنگامی ظاهر می شود که رعایت نکردن آن، ابهام ایجاد کند. (۰/۲۵)
۱۸	از طریق رابطه ی تضاد یا در تقابل با کلمه ی گرسنه (۰/۲۵) یا از طریق کاربرد در جمله. (۱ مورد کافی است).

۱۹	مستقیم (۰/۲۵) غیرمستقیم (۰/۲۵)
۲۰	روش علایم اختصاری (۰/۲۵) یا تعریف این روش -
۲۱	انتقال اطلاعات به دیگران (۰/۲۵) یا ایجاد حسن هم‌زبانی و هم‌دلی در میان افراد یک جامعه ی زبانی. (۰/۲۵)
۲۲	حدیث نفس عبارت است از آن که انسان به تنهایی یا در خلوت و یا در خاموشی به کمک زبان از خود و آن چه در درونش می‌گذرد با خود سخن بگوید. (۰/۵)
	نگارش (۵نمره)
۲۳	این خبر را تلفنی به او گفته بودیم. (۰/۵)
۲۴	طرح پرسش‌هایی در مورد ابعاد مختلف یک چیز، شخص یا پدیده است. (۰/۵)
۲۵	با طرح یک سؤال آغاز کرده است. (۰/۵)
۲۶	« اگر همواره کامکاری را می‌خواهی (۰/۲۵) از مورچه رسم بردباری بیاموز. (۰/۲۵) »
۲۷	چگونگی کاربرد زبان (۰/۲۵) - بی‌تکلفی و سادگی (۰/۲۵) به کمک آرایه‌های ادبی (۰/۲۵) - با نیروی تخیل (۰/۲۵) وجود دو عنصر احساس و عاطفه (۰/۲۵) صداقت (۰/۲۵) صمیمیت (۰/۲۵) طنز (۰/۲۵) ۴ مورد کافی است. (جمعاً ۱نمره)
۲۸	۱- استفاده از غلط‌های املائی به صورت آگاهانه ۲- به کمک بازی با کلمات ۳- به کمک بهره‌گیری از فرهنگ غنی عامّه ۴- کش‌دار کردن یک موضوع یا ماجرا ۵- نقیضه‌پردازی یا تقلید از آثار ادبی ۶- جابه‌جا کردن حوادث و وقایع (ذکر ۳ مورد کفایت) هر مورد (۰/۲۵)
۲۹	۱- در باز نویسی مآخذ دقیق نوشته را ذکر می‌کنیم. در بازگردانی نیازی به این کار نیست. ۲- اگر متن اصلی شعر باشد، بخش‌های زیبا و هنرمندانه ی آن را عیناً نقل می‌کنیم. در بازگردانی این مورد نیاز نیست. ۳- در باز نویسی به کمک توصیف چهره‌ها، صحنه‌ها و حالات، مطلب پرورانده می‌شود. در بازگردانی چنین نیست. (۲مورد کفایت) هر مورد (۰/۲۵)
۳۰	دقت علمی (۰/۲۵) نوجویی (۰/۲۵) ابتکار (۰/۲۵) انتخاب واژگان فارسی (۰/۲۵) ذکر ۳ مورد کافی است. املا و بیاموزیم (۳نمره)
۳۱	۱- زم ← ذمّ (۰/۲۵) ۲- ظنار ← زنار (۰/۲۵) ۳- مذیق ← مضیق (۰/۲۵)
۳۲	دستیار (۰/۲۵)
۳۳	انتلاف (۲۵۰)
۳۴	متشابه (۰/۲۵)
۳۵	بلاغی (۰/۲۵)
۳۶	زمانی که بعد از آن‌ها مصوّت بیاید. (۰/۲۵)
۳۷	زورمند (۰/۲۵)
۳۸	املا (کاهش) ۰/۲۵ سنبل (ابدال) ۰/۲۵
۳۹	شبه ساده (۰/۲۵)